

Sygn. akt III RC 287/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2018 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu III Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie:

Przewodniczący SSR Marek Szcześniak

Protokolant sekr.sądowy Karol Kotoński

Po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2018 r. w Toruniu,

sprawy przy drzwiach zamkniętych

przy udziale -

z powództwa W. C.

przeciwko P. M.

o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego, ewentualnie o obniżenie alimentów

I. obniża wysokość alimentów od W. C. na rzecz P. M. z kwoty równej 30 % miesięcznego wynagrodzenia nie mniej niż 500 zł miesięcznie ustalonej na mocy wyroku z dnia 17.01.2008r. w sprawie III RC 938/07 Sądu Rejonowego w Koszalinie, do kwoty po 800 zł (osiemset złotych) miesięcznie poczynając od dnia 17.01.2018r, płatne z góry do dnia 15-go każdego miesiąca,

II. oddala powództwo w pozostałej części,

III. nie obciąża P. M. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz W. C.,

IV. wyrokowi w pkt. I sentencji nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt III RC 287/18

UZASADNIENIE

W. C. w dniu 17.01.2018r. wniósł pozew przeciwko P. M. domagając się – po sprecyzowaniu stanowiska w piśmie z dnia 5.09.2018r. (k.167-168) – ustalenia wygaśnięcia jego obowiązku alimentacyjnego wobec P. M. ostatnio określonego w wysokości 30% miesięcznego wynagrodzenia nie mniej niż 500 zł miesięcznie, na mocy wyroku z dnia 17.01.2008 r. w sprawie III RC 938/07 Sądu Rejonowego w Koszalinie i zgłaszając żądanie ewentualne obniżenia alimentów na rzecz pozwanej do kwoty po 200 zł miesięcznie. W uzasadnieniu wskazano m.in., że pozwana ukończyła studia na Wydziale Rachunkowości (...) w T. z dyplomem licencjata i podjęła studia magisterskie na tym samym kierunku. Powód podał, że w związku z przejściem na emeryturę jego dochody uległy obniżeniu i zwiększyły się jego koszty utrzymania z uwagi na pogorszenie stanu zdrowia. Otrzymuje on emeryturę w wysokości ok. (...) zł netto miesięcznie. Jego miesięczne koszty utrzymania wynoszą łącznie ok. 1.800 zł. Obecnie ma on chorobę niedokrwienną serca i przebywa pod ciągłą kontrolą lekarza kardiologa. Choruje na przewlekłe nadżerkowe zapalenie przełyku oraz przerost prostaty. W dniu 13 sierpnia 2017 r. doznał urazu lewej stopy, którego skutki powodują konieczność intensywnej rehabilitacji. Pieniądze przeznacza m.in. na leki, odzież, zajęcia rekreacyjne, wyjazdy na leczenia uzdrowiskowe do sanatorium oraz wydarzenia kulturalne. (k. 7-32).

Pozwana P. M. w odpowiedzi na pozew z dnia 8.03.2016r. wniosła o oddalenie powództwa wskazując, iż jest obecnie studentką II roku, II stopnia doradztwa podatkowego, oraz III roku prawa na (...) w T.. Aktualnie jest w trakcie pisania pracy magisterskiej. Pozwana podała, że jest osobą niepełnosprawną i posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Z racji swojej niepełnosprawności nie może ona dźwigać, nadmiernie się schylać a także musi często odpoczywać. P. M. leczy się również okulistycznie bowiem zdiagnozowano u niej forię oka prawego. Z uwagi na niepełnosprawność nie jest w stanie podjąć pracy fizycznej a wyższe wykształcenie w znacznym stopniu umożliwi jej rozwój zawodowy zgodny z jej możliwościami psychofizycznymi. Pozwana wskazała, że oprócz alimentów otrzymuje zasiłek pielęgnacyjny w kwocie (...) zł miesięcznie oraz okresowo, od października do czerwca, stypendium dla osoby niepełnosprawnej w kwocie (...) zł miesięcznie. W roku akademickim 2017/2018 udało jej się również uzyskać stypendium rektora dla najlepszych studentów w wysokości (...) zł miesięcznie jednak przeznacza je ona na częściowe pokrycie kosztów publikacji artykułów oraz wyjazdów na konferencje a w pozostałej części odkłada na egzamin zawodowy na doradcę podatkowego oraz na przyszłą aplikację. Jej matka nie jest jej w stanie pomóc finansowo. Na miesięczny koszt utrzymania pozwanej składają się: koszt najmu mieszkania 665 zł, rachunek za telefon 75 zł, rachunek za internet 17,50 zł, bilet miesięczny MZK 42 zł, środki higieny i kosmetyki ok. 100 zł, jedzenie ok. 450 zł, ubrania ok. 100 zł, książki, podręczniki, pomoce naukowe i ksero ok. 100 zł, wydarzenia kulturalne ok. 50 zł oraz w ramach potrzeby leki. (k.63-99).

Sąd ustalił co następuje

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 17.01.2008r. w sprawie III RC 938/07 zasądzono od W. C. na rzecz P. M. alimenty w kwocie równej 30% jego miesięcznie wynagrodzenia nie mniej niż 500 zł, poczynając od 1.02.2008r., które powinny być płatne z góry do 15-tego każdego miesiąca.

Wówczas P. M. uczęszcza do drugiej klasy gimnazjum. Posiadała orzeczenie o niepełnosprawności. Z uwagi na skoliozę piersiową leczyła się prywatnie i była gorsetowana. Oczekiwała na operację. Jej matka nie pracowała i korzystała z pomocy społecznej MOPS w K. w postaci zasiłku pielęgnacyjnego na córkę w kwocie (...) zł, zasiłku rodzinnego w kwocie (...) zł miesięcznie oraz dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego w kwocie (...) zł. Otrzymywała również zasiłek stały w kwocie (...) zł miesięcznie. W. C. był zatrudniony w (...) Zarządzie (...) w K. z wynagrodzeniem ok. (...) zł brutto miesięcznie. Był właścicielem mieszkania o powierzchni (...)m⁽²⁾, w którym mieszkał, oraz samochodu marki T. (...). Miał rozpoznane schorzenie ruchowe kręgosłupa.

(dowód: akta sprawy III RC 938/07 SR w Koszalinie k.2-13,19-25,29-47,49-54,58,59-69,74,75,88-95,110-111)

W. C. ma obecnie (...) lat. W grudniu 2017 r. przeszedł na emeryturę i otrzymał odprawę emerytalną w wysokości (...) zł.

Obecnie otrzymuje emeryturę w wysokości ok. (...) zł netto miesięcznie.

Aktem notarialnym z dnia 3.10.2008r. dokonał darowizny mieszkania na rzecz swojego syna A. C. ustanawiając jednocześnie służebność osobistą mieszkania z tym ustaleniem, że wszelkie opłaty związane z utrzymaniem lokalu obciążają W. C..

Powód ponosi następujące opłaty eksploatacyjne: czynsz ok. 330 zł miesięcznie, telewizja i internet 98 zł miesięcznie, prąd ok. 158 zł miesięcznie, gaz ok 168 zł miesięcznie, podatek od nieruchomości 87 zł rocznie, podatek gruntowy ok. 72 zł rocznie.

Na swoje wyżywienie przeznacza ok. 600 zł miesięcznie a na środki higieny osobistej i użytku domowego ok. 100 zł miesięcznie. Dodatkowo ponosi opłaty z tytułu najmu garażu w kwocie 130 zł miesięcznie oraz opłaty za telefon w kwocie 105 zł miesięcznie.

Jest właścicielem samochodu M. (...) rocznik (...), który zakupił w 2015 r. za kwotę (...)zł. Nie ma oszczędności.

W styczniu 2018 r. powód dokonał 4 przelewów po 5.000 zł na rzecz A. C. tytułem pożyczki na spłatę kredytu hipotecznego. Syn zobowiązał się oddać mu pieniądze do 2022 r.

Decyzją z dnia 5.04.2018r. W. C. został zaliczony do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Choruje na cukrzycę, zakrzepicę, przewlekłe nadżerkowe zapalenie przełyku i chorobę niedokrwienną serca

Przyjmuje na stałe leki na rozrzedzenie krwi i na nadciśnienie. Koszt wszystkich leków, które na stałe przyjmuje powód wynosi ok. 200 zł miesięcznie.

W styczniu 2018 r. P. M. złożyła wniosek o egzekucję alimentów należnych od jej ojca i otrzymywała zwykle ok. (...) zł miesięcznie od komornika.

(okoliczności bezsporne k.16-25,27-32,57-58,120-146,148-154)

(dowód: odpisy z akt Kmp 6/18 k.199-201

zaświadczenie lekarskie k.26

zeznanie PIT za rok 2016 k.59-60

orzeczenie o niepełnosprawności k. 147

postanowienie komornika sądowego z dnia 28.11.2018r. k.215

zeznania W. C. k.216-217)

P. M. ma obecnie(...)lat. Posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ruchowej z uwagi na skoliozę. W 2008 r. przeszła operację w wyniku, której na odcinku piersiowym kręgosłupa ma dwa tytanowe implanty. Pozwana z uwagi na schorzenie nie może dźwigać i nadmiernie się schylać, pozostaje pod stałą opieką ortopedy. Leczy się również okulistycznie z uwagi na zdiagnozowaną forię oka prawego. Wizyty odbywają się w ramach NFZ.

Nie przyjmuje leków na stałe, okazjonalnie przyjmuje leki przeciwbólowe z uwagi na bóle kręgosłupa.

Pobiera zasiłek pielęgnacyjny, który od 1.11.2018r. wynosi (...) zł netto miesięcznie.

W 2015 r. obroniła dyplom na Wydziale Historii (...) w T. na kierunku (...). Będąc na (...) roku studiów z uwagi na swój stan zdrowia podjęła decyzję o przejściu na studia magisterskie z (...). W sierpniu 2018 r. ukończyła studia stacjonarne na kierunku (...)uzyskując tytuł magistra.

Obecnie jest studentką na studiach stacjonarnych na kierunku (...) na (...) w T.. Decyzją z dnia 18.10.2018r. udzielono jej zgody na realizowanie programu (...) i (...) roku studiów do końca roku akademickiego 2018/2019. Do końca 2019 r. zamierza obronić pracę magisterską na tym kierunku.

W 2019 r. planuje przystąpić do państwowego egzaminu zawodowego na doradcę podatkowego.

Pozwana ponosi koszty związane z publikacją artykułów oraz wyjazdami na konferencje a także koszty zakupu podręczników, pomocy naukowych i ksero w kwocie ok. 100 zł miesięcznie.

Do momentu uzyskania tytułu magistra otrzymywała stypendium z tytułu niepełnosprawności w kwocie (...) zł miesięcznie oraz stypendium rektora dla najlepszych studentów w kwocie (...) zł miesięcznie.

Z uwagi na studia w systemie dziennym jest w stanie pracować dorywczo jedynie w weekendy. Ocenia, że mogłaby w ten sposób uzyskać dochód ok. (...) zł miesięcznie.

Nie pozostaje w związku małżeńskim, nie ma dzieci. Nie jest właścicielką nieruchomości ani samochodu, nie ma oszczędności.

Razem ze swoim partnerem życiowym A. H., oraz osobą trzecią, wynajmują wspólnie mieszkanie. Pozwana uiszcza 1/3 opłat z tego tytułu w kwocie łącznej ok. 550 zł miesięcznie.

Na swoje wyżywienie przeznaczają ok. 450 zł miesięcznie, na ubrania ok. 100 zł miesięcznie, na środki higieny i kosmetyki ok. 100 zł miesięcznie, na bilet miesięczny 42 zł miesięcznie, na telefon 75 zł miesięcznie.

Matka P. M. nie pracuje, otrzymuje zasiłek dla bezrobotnych w kwocie ok. (...) zł miesięcznie. Nie wspiera pozwanej finansowo.

W ocenie pozwanej uzyska ona zdolność do samodzielnego utrzymania się po zdaniu egzaminu magisterskiego na kierunku (...).

(okoliczności bezsporne k.,73-96,99,172,175-184,196-197

(dowód: zaświadczenie z (...) w T. k.97-98

zaświadczenie z Urzędu Skarbowego k.108,171

zaświadczenie z (...) k.109-110

decyzja o przyznaniu stypendium k. 173-174

decyzja Dziekana z dnia 18.10.2018r. k. 194-195

zeznania P. M. k.217)

Sąd zważył co następuje

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie zeznań stron procesu, które uznano za wiarygodne gdyż były spójne, logiczne i wzajemnie się uzupełniały, a ponadto znalazły potwierdzenie w stosownych dokumentach urzędowych i prywatnych, których domniemanie autentyczności wynikające z art. 245 kodeksu postępowania cywilnego – a w odniesieniu do dokumentów urzędowych również zgodności z prawdą tego co zostało w nich zaświadczone, wynikające z art. 244 kpc – nie zostały podważone.

Na mocy z art. 230 kpc uznano za bezsporne okoliczności faktyczne zawarte pozwie i innych pismach procesowych, oraz przytoczone w ramach informacyjnego wysłuchania, a którym strona przeciwna nie zaprzeczyła, gdyż nie budziły wątpliwości co do zgodności z prawdziwym stanem rzeczy i znalazły, w odpowiednim zakresie, potwierdzenie w materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Zgodnie z art. 128, art. 129, art. 133 § 1 oraz art. 135 § 1 i 2 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego kwota alimentów należnych dziecku, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie a nie posiada majątku przynoszącego dochód, zależy od usprawiedliwionych potrzeb dziecka oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości każdego z jego rodziców, albowiem obowiązek alimentacyjny spoczywa w odpowiednich częściach na obojgu rodzicach, stosownie do ich aktualnych możliwości finansowych.

Oznacza to, że również ojciec powinien ponosić odpowiednią część wszystkich wydatków związanych z utrzymaniem jego córki w postaci: zakupu żywienia, ubioru, części opłat eksploatacyjnych za mieszkanie w którym przebywa, oraz innych wydatków niezbędnych do jej prawidłowego rozwoju.

Natomiast na mocy art. 135 § 3 kro rodzice mogą uchylić się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka pełnoletniego, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się.

Na podstawie art. 138 kro w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego.

Należy wskazać, że żądanie wygaśnięcia alimentów zawiera w sobie – jako żądanie dalej idące – jednocześnie żądanie obniżenia alimentów.

Stosownie do stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w uchwale z dnia 9.11.1994r., sygn. akt III CZP 138/94, podstawą obliczenia wysokości alimentów jest dochód netto (a nie brutto) zobowiązanego (OSNC z 1995r., Nr 3, poz. 43, glosy aprobowane Tadeusz Smoczyński OSP z 1995r., Nr 9, poz. 194, oraz Zdzisław Krzemiński „Monitor Prawniczy” z 1995r., Nr 4, str. 113).

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14.11.1997r., sygn. akt III CKN 217/97 (Prokuratura i Prawo z 1998r., Nr 9, poz. 28) wskazano, iż:

„Obowiązek alimentacyjny rodziców wobec dziecka stanowi uszczegółowienie ogólnego obowiązku "troszczenia się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka" i należytego przygotowania go, odpowiednio do jego uzdolnień, do pracy zawodowej (art. 96 krio). Obowiązek ten nie jest ograniczony przez żaden sztywny termin, a w szczególności - przez termin dojścia przez alimentowanego do pełnoletności. Nie jest także związany ze stopniem wykształcenia w tym sensie, że nie ustaje z chwilą osiągnięcia przez alimentowanego określonego stopnia podstawowego lub średniego wykształcenia. Jedyną miarodajną okolicznością, od której zależy trwanie bądź ustanie tego obowiązku, jest to, czy dziecko może utrzymać się samodzielnie, przy czym przyjmuje się, że nie można tego oczekiwać od dziecka małoletniego. Z tej przyczyny w odniesieniu do dzieci, które osiągnęły pełnoletność, brać należy pod uwagę to, czy wykazują chęć dalszej nauki oraz czy osobiste zdolności i cechy charakteru pozwalają na rzeczywiste kontynuowanie nauki. Przeciwnie stanowisko prowadziłoby do zahamowywania, a co najmniej znacznego utrudniania dalszego rozwoju dziecka, a to przez pozbawianie go środków materialnych niezbędnych do kontynuowania nauki po osiągnięciu pełnoletności, pozostawałoby zatem w sprzeczności ze wspomnianym wyżej podstawowym obowiązkiem rodzicielskim.”

Natomiast w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14.11.1997r., sygn. akt III CKN 257/97 (OSNC z 1998r., Nr 4, poz. 70) stwierdzono, że przy orzekaniu o obowiązku alimentacyjnym rodziców wobec dzieci, które osiągnęły pełnoletność, brać należy także pod uwagę, czy wykazują one chęć dalszej nauki oraz czy ich osobiste zdolności i cechy charakteru pozwalają na rzeczywiste kontynuowanie przez nie nauki.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8.08.1980r., sygn. akt III CRN 144/80 (OSNC z 1981r., Nr 1, poz. 20) wyjaśnił, że:

„Rodzice nie są obowiązani dostarczać środków utrzymania dziecku, które, będąc już przygotowane należycie do wykonywania przez nie odpowiedniego dla niego zawodu, podejmuje dla podniesienia swych kwalifikacji dalsze kształcenie się, ale w studiach się zaniedbuje, nie robi należytych postępów, nie otrzymuje obowiązujących zaliczeń, nie zdaje w terminie przepisanych egzaminów, a zwłaszcza jeżeli z własnej winy powtarza lata studiów i wskutek tego nie kończy studiów w przewidzianym programem okresie”.

Ponadto w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17.12.1976r., sygn. akt III CRN 280/76 (OSP z 1977r., Nr 11, poz. 196) wskazano m.in., że prawo do dalszego pobierania alimentów przysługuje dziecku pełnoletniemu które już posiada określone kwalifikacje zawodowe a które podjęło studia, o ile wiek dziecka nie przekracza znacznie normalnego wieku osób rozpoczynających studia wyższe.

Analiza w/w przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz orzeczeń Sądu Najwyższego dotyczących obowiązku alimentacyjnego prowadzi do wniosku, że obowiązek alimentacyjny rodziców wobec pełnoletniego uczącego się

dziecka istnieje wówczas gdy wiek dziecka nie odbiega znacząco do wieku osób które podejmują naukę w zwykłym trybie (tj. bez opóźnień organizacyjnych) a ponadto pełnoletnie dziecko wykazuje chęć nauki i jego osobiste zdolności i cechy charakteru pozwalają na rzeczywiste kontynuowanie nauki.

Materiał procesowy zgromadzony w sprawie wskazuje, że od czasu prawomocnego zakończenia poprzedniej sprawy w przedmiocie alimentów doszło do istotnej zmiany stosunków, o której mowa w art. 138 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego – brak jest jednak podstaw do stwierdzenia że obowiązek alimentacyjny wygasł, natomiast istnieją podstawy do obniżenia alimentów do kwoty po 800 zł miesięcznie.

Pozwana P. M. uzyskała tytuł licencjata na kierunku (...) oraz tytuł magistra na kierunku (...), jednak nadal kontynuuje naukę na studiach stacjonarnych na kierunku (...) a przewidywany termin ukończenia studiów to koniec 2019 r.

Z uwagi na umiarkowany stopień niepełnosprawności ma ona ograniczone możliwości podjęcia zatrudnienia.

Analiza materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie prowadzi jednak do wniosku, że pozwana ma możliwość podjęcia pracy dorywczej w weekendy jako doradca podatkowy i jest ona w stanie uzyskać w ten sposób dochód ok. (...) zł miesięcznie.

Od momentu ostatniego ustalenia wysokości alimentów doszło do obniżenia możliwości zarobkowych powoda, bowiem od grudnia 2017 r. przebywa on na emeryturze a jego dochód jest obecnie niższy. Komornik sądowy egzekwując w 2018r. alimenty przekazywał po ok. 900 zł miesięcznie jako 30 % obecnych dochodów powoda.

Natomiast powód z kwoty ok. (...) zł netto miesięcznie uzyskiwanej z tytułu emerytury jest w stanie płacić po 800 zł miesięcznie alimentów, oraz finansować wydatki związane z jego utrzymaniem, w tym dotyczące stanu zdrowia.

Z tych względów na podstawie art. 138 kro orzeczono jak w punkcie I sentencji. W pozostałej części powództwo oddalono jako niezasadne, rozstrzygając jak w punkcie II sentencji.

Na mocy art. 102 kpc sąd nie obciążył pozwanej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz powoda biorąc pod uwagę, że jedynym dochodem pozwanej są alimenty oraz zasiłek pielęgnacyjny i byłoby nieuzasadnione zasądzenie kosztów procesu z pieniędzy przeznaczonych na jej utrzymanie, o czym rozstrzygnięto w punkcie III sentencji.

Rygor natychmiastowej wykonalności nadano wyrokowi z urzędu w trybie art. 333 § 1 pkt 1 kpc, orzekając jak w punkcie IV sentencji.